

КОПИРА ТЫМІ
ЭКЗЭМПЛЯР

УСТАЌОВА АДУКАЦЫ
«БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПЕДАГАГІЧНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ІМЯ МАКСІМА ТАШКА»

ЗАПЯЯТКАЮ

Пражэнтуючы вучэбнай рабоце

А.В.Макоўчык

« _____ 2023 г.

Рэгістрацыйны №

12 31-1-42/2023/гг.

МЕТОДЫКА ВЫКЛАДАЦНЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Вучэбная праграма ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай
дысцыпліне для спецыяльнасцей:

1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура;

1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова
(з указаннем мовы)

2023 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове Адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі I ступені АСЭА 1-02 03 01-2022, (20.04.2022, № 85), АСВА 1-02 03 03-2022, (20.04.2022, № 85), вучэбных планаў спецыяльнасцей 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура; 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)

СКЛАДАЛЬНІКІ:

І.М.Мішчанчук, загадчык кафедры беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

М.С.Рак, выкладчык кафедры беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

А.У.Сузько, дацэнт кафедры беларускай і рускай філалогіі ўстановы адукацыі «Магістрскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя І.П.Шамякіна», кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

Н.У.Чайка, доктар філалагічных навук, прафесар кафедры мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», прафесар

УЗГОДНЕНА:

Дырэктар
ДУА «Гімназія № 43 г. Мінска»

M. Novik

М.Ф.Капалеўская

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(прапакт № 8 ад 21 сакавіта 2023 г.)

Загадчык кафедры

I.M. Mishanchuk

І.М.Мішчанчук

Навукова-метадычным саветам ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(пратакол № 6 ад 21.06.2023 г.)

Афірмленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дэкліраваным патрабаваннем Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае

Метадыст вучэбна-метадычнага аддзела БДПУ

Y.V. Tsienkova

Я.В.Ціненева

Дырэктар бібліятэкі

N.P. Sitkouskaya

Н.П.Сіткоўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная праграма ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне «Методыка выкладання беларускай літаратуры» распрацавана ў адпаведнасці з патрабаваннямі адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяльнасцях 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура; 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы).

Мэты вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Методыка выкладання беларускай літаратуры» – засваенне студэнтамі-філолагамі тэарэтычных асноў выкладання нацыянальнай літаратуры ў агульнаадукацыйных установах Рэспублікі Беларусь, фарміраванне ў іх сістэмы ведаў, уменняў і навыкаў, неабходных для вядзення актыўнай, самастойнай практычнай дзейнасці па абранай спецыяльнасці, для ўсвядомленага выбару эфектыўных метадаў, прыёмаў і форм выкладання слоўнага мастацтва, пошуку новых тэхналогій, ажыццяўлення актуальных, звязаных з арганізацыяй урока, аналізам мастацкіх твораў розных жанраў, этапамі вывучэння літаратурнага твора, выпрацоўка ў будучых спецыялістаў неабходных практычных навыкаў выкладання беларускай літаратуры. У працэсе засваення вучэбнай дысцыпліны студэнты набываюць навыкі сістэматычнай працы па павышэнні сваёй метадычнай культуры і педагагічнага майстэрства, выбару аптымальных шляхоў навучання слоўнаму мастацтву.

Задачы вывучэння вучэбнай дысцыпліны:

- раскрыць дыдактычныя і метадалагічныя асновы і палажэнні методыкі выкладання беларускай літаратуры;
- дапамагчы студэнтам авалодаць прафесійнымі навыкамі свядомага шматузроўневага аналізу літаратурных фактаў і з’яў;
- выпрацаваць у студэнтаў навыкі самастойнага разумення прынцыпаў, метадаў і прыёмаў выкладання літаратуры з улікам яе гнэсалагічнай і аксіялагічнай спецыфікі;
- сфарміраваць у будучых спецыялістаў уменні спалучаць тэарэтычна і на практыцы псіхолога-педагагічныя і філалагічныя веды, набытыя пры вывучэнні спецыяльных вучэбных дысцыплін;
- узброіць студэнтаў валоданнем задач сучаснай літаратурнай адукацыі, зацікавіць іх дыскусійнымі пытаннямі выкладання літаратуры, падрыхтаваць да самастойнай, творчай інтэрпрэтацыі нявырашаных у педагагічнай і метадычнай навуцы праблем.

Вучэбная праграма ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне «Методыка выкладання беларускай літаратуры» распрацавана з улікам наступных тэарэтычных і метадычных палажэнняў: каардынацыя методыкі выкладання беларускай і рускай літаратуры на аснове прынцыпу ўзаемасувязі і ўзаемадзеяння вучэбных дысцыплін; варыятыўнасць у навучанні методыцы выкладання беларускай літаратуры, якая дае выкладчыкам права выбару паслядоўнасці вывучэння тэм, вылучаць і больш шырока тлумачыць тыя або іншыя тэмы вучэбнай дысцыпліны пры захаванні яе змястоўнай цэласнасці і канцэптуальнасці; дыферэнцыраваны падыход да ацэнкі магчымасцей і ведаў студэнтаў у працэсе вывучэння методыкі; стварэнне

спрыяльных умоў для самастойнай працы, выпрацоўкі навыкаў самакантролю, развіцця творчых здольнасцей будучых выкладчыкаў; выкарыстанне міжпрадметных сувязей пры выкладанні літаратуры (цыклы сацыяльна-гуманітарных, агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін).

У аснову структуравання зместу вучэбнага матэрыялу дадзенай вучэбнай дысцыпліны пакладзены прынцып тэматычнага падыходу, які прадугледжвае падзел вучэбнага матэрыялу на адносна самастойныя раздзелы (тэмы).

У лекцыйным курсе раскрываюцца метады і прыёмы вывучэння мастацкіх твораў у залежнасці ад іх родава-жанравай спецыфікі, формы арганізацыі навучання, пытанні вывучэння тэорыі і гісторыі літаратуры, акцэнтаўца ўвага на праблемах развіцця вуснага і пісьмовага маўлення сродкамі мастацкай літаратуры і інш. Практычныя заняткі маюць на мэце паглыбіць і ўдакладніць тэарэтычныя звесткі, атрыманыя студэнтамі ў час лекцый, а таксама падрыхтаваць студэнтаў да педагагічнай і перададзенай практык, а таксама да далейшай самастойнай настаўніцкай працы. Практычныя заняткі арыентуюць студэнтаў на грунтоўнае самастойнае вывучэнне метадычнай літаратуры, на азнаямленне з вучэбна-метадычнымі комплексамі і навукова-метадычнымі часопісамі. У размеркаванні матэрыялу паміж лекцыямі і практычнымі заняткамі мэтазгодна выкарыстоўваць варыятыўнасць. Пры арганізацыі заняткаў па метадыцы выкладання літаратуры трэба ўлічваць прынцыпы развіваючага навучання і асобна арыентаванага падыходу да выкладання мастацтва слова, фактар фарміравання ў студэнтаў-філолагаў актыўнага і творчага падыходу да працэсу засваення і далейшага выкарыстання на практыцы матэрыялу вучэбнай дысцыпліны.

Вучэбная праграма па «Метадыцы выкладання беларускай літаратуры» з'яўляецца своеасаблівым працягам вучэбнай праграмы «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін», у межах якой вывучаліся тэмы «Агульныя пытанні метадыкі выкладання літаратуры», «Асноўныя этапы станаўлення і развіцця метадыкі выкладання беларускай літаратуры», «Змест і этапы літаратурнай адукацыі ў сучасных установах агульнай сярэдняй адукацыі», «Прынцыпы, метады і прыёмы выкладання літаратуры», «Літаратурнае развіццё школьніка як чытача. Настаўнік беларускай літаратуры», «Урок літаратуры ў сучасных установах агульнай сярэдняй адукацыі».

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста, сувязі з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі. Згодна з вучэбнымі планами па спецыяльнасцях 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура; 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы) вучэбная дысцыпліна «Метадыка выкладання беларускай літаратуры» ўваходзіць у дзяржаўны кампанент і з'яўляецца адной з асноўных дысцыплін падрыхтоўкі настаўніка-філолага.

Вучэбная дысцыпліна «Метадыка выкладання беларускай літаратуры» звязана з вучэбнымі дысцыплінамі «Асновы псіхалогіі і педагогікі», «Педагогіка», якія ўваходзяць у дзяржаўны кампанент для спецыяльнасцях 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура, 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы), «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін», якая ўваходзіць у кампанент установы вышэйшай адукацыі для спецыяльнасцях 1-02 03 01

Беларуская мова і літаратура; 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы).

Патрабаванні да засваення вучэбнай дысцыпліны. Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Методыка выкладання беларускай літаратуры» павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў спецыяльнасцей 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура, 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы) вучэбнай кампетэнцыі УК-6: Здзяйсняць прафесійную дзейнасць ва ўмовах абнаўлення яе мэт, зместу, змены тэхналогій, вызначаць метады рашэння прафесійных задач, ацэньваць іх эфектыўнасць і якасць; базавай прафесійнай кампетэнцыі БПК-1: Праектаваць працэс навучання, ставіць адукацыйныя мэты, адбіраць змест вучэбнага матэрыялу, метады і тэхналогіі на аснове сістэмы ведаў у галіне тэорыі і метадыкі педагагічнай дзейнасці; базавай прафесійнай кампетэнцыі БПК-5: Здзяйсняць адбор зместу форм, метадаў і сродкаў навучання і выхавання, прымяняць іх у адукацыйным працэсе з улікам узроставых і псіхалагічных асаблівасцей навучэнцаў; базавай прафесійнай кампетэнцыі БПК-8: Кіравацца нарматыўнымі прававымі актамі ў галіне адукацыі, распрацоўваць вучэбна-праграмную дакументацыю, працаваць з рознымі відамі школьнай дакументацыі.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Методыка выкладання беларускай літаратуры» студэнт павінен **ведаць:**

- метадалагічныя асновы вучэбнай дысцыпліны; структуру, змест і прынцыпы арганізацыі школьнай адукацыі па беларускай літаратуры на сучасным этапе;
- змест і структуру ўрокаў па беларускай літаратуры на розных этапах школьнай літаратурнай адукацыі;
- метады і прыёмы аналізу літаратурнага твора ў школе, якія актывізуюць пазнавальную і творчую дзейнасць вучняў.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Методыка выкладання беларускай літаратуры» студэнт павінен **умець:**

- прымяняць атрыманыя веды пры вырашэнні педагагічных, вучэбна-выхаваўчых і навукова-метадычных задач з улікам узроставых і індывідуальных адрозненняў вучняў і канкрэтных педагагічных сітуацый;
- выкарыстоўваць разнастайныя метады і прыёмы навучання ў працэсе спасціжэння літаратурнага матэрыялу;
- фарміраваць у вучняў уменні аналізу літаратурных твораў у родавай і жанравай спецыфіцы.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Методыка выкладання беларускай літаратуры» студэнт павінен **валодаць:**

- адпаведным паняццым і метадычным апаратам;
- уменнямі аналітычна апрацоўваць метадычны матэрыял, выяўляць яго выхаваўчы і псіхалага-педагагічны патэнцыял.

У рамках адукацыйнага працэсу па вучэбнай дысцыпліне «Методыка выкладання беларускай літаратуры» студэнт павінен набыць не толькі тэарэтычныя і практычныя веды, уменні і навыкі па спецыяльнасці, але і развіць свой каштоўнасна-асобасны, духоўны патэнцыял, сфарміраваць якасці патрыёта і грамадзяніна, гатовага

да актыўнага ўдзелу ў эканамічным, вытворчым, сацыяльна-культурным і грамадскім жыцці краіны.

Па кожнай вучэбнай тэме ў адпаведнасці з яе мэтамі і задачамі па фарміраванні і развіцці ў студэнтаў канкрэтных кампетэнцый выкладчык праектуе і рэалізуе канкрэтныя педагагічныя тэхналогіі.

Асноўнымі тэхналогіямі навучання з'яўляюцца: праблемнае навучанне (праблемнае выкладанне, пошукавы метады); камунікатыўныя тэхналогіі, заснаваныя на актыўных формах і метадах навучання (дыскусія, круглы стол, прэзентацыя, работа ў групах); асобна арыентаваная тэхналогія, інфармацыйна-камунікатыўныя тэхналогіі (мультымедычныя прэзентацыі, online-тэсты, інтэрактыўныя заданні ў сістэмах дыстанцыйнага навучання і інш.).

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў. Пры вывучэнні дысцыпліны «Методыка выкладання беларускай літаратуры» выкарыстоўваюцца такія формы самастойнай работы, як выкананне індывідуальных заданняў на практычных занятках пад кантролем выкладчыка, выкананне індывідуальных заданняў пазааўдыторна, інтэрактыўных заданняў у сістэмах дыстанцыйнага навучання, запіс элементаў урокаў па літаратуры і інш.

Агульная колькасць гадзін, колькасць аўдыторных гадзін, форма атрымання вышэйшай адукацыі, размеркаванне аўдыторных гадзін, формы прамежкавай атэстацыі. Вывучэнне дысцыпліны «Методыка выкладання беларускай літаратуры» на 3 курсе разлічана на 100 вучэбных гадзін. З іх 48 аўдыторныя гадзіны: 24 лекцыйных, 24 практычных, 52 гадзіны адведзена на самастойную работу студэнтаў. Форма адукацыі – дзённая. Форма кантролю – экзамен.

Размеркаванне гадзін па семестрах:

Семестр	Усяго	Лекцыі	Практычныя	Самастойная работа студэнтаў	Форма кантролю
V	100	24	24	52	Экзамен

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. Этапы вывучэння мастацкага твора ў школе

Этапы вывучэння мастацкага твора ў школе: уступныя заняткі, чытанне, арыентацыйныя (арыенціровачныя) заняткі (вывучэнне чытацкага ўспрымання), аналіз і заключныя заняткі.

Мэты і задачы ўступных заняткаў (інтэлектуальная падрыхтоўка; стварэнне эмацыянальнай і пазнавальнай настроенасці; забеспячэнне ўзаемасувязі вывучаемага твора з раней вядомым і інш.), іх віды (гістарычны экскурс; вызначальная падзея; біяграфічная даведка; дзённікавыя матэрыялы, мемуары, успаміны; гісторыя напісання твора; літаратуразнаўчыя звесткі; зварот да сумежных відаў мастацтва; камбінаваныя і інш.) і метадыка правядзення: слова і лекцыя настаўніка, завочная і рэальная экскурсія, гутарка, мантаж, выкарыстанне твораў сумежных відаў мастацтваў, самастойная праца вучняў. Неабходнасць арганічнай сувязі паміж уступнымі заняткамі і далейшай сістэмай урокаў па вывучэнні твораў, абумоўленасць уступных заняткаў спецыфікай твора, выхаваўчымі і вучэбнымі задачамі, узроставымі асаблівасцямі. Асаблівасці ўступных заняткаў у розных класах. Варыятыўнасць уступных заняткаў.

Чытанне мастацкага твора як асноўны этап яго спасціжэння. Эмацыянальна-інтэлектуальная дзейнасць вучняў у працэсе чытання. Віды чытання (першае і паўторнае; вольнае і мэтанакіраванае; класнае і дамашняе; вучня і настаўніка, майстра слова). Спецыфіка чытання ў сярэдніх і старшых класах.

Вывучэнне чытацкага ўспрымання твораў школьнікамі. Псіхалагічны фактар і яго ўлік у працэсе знаёмства настаўніка з вучнёўскім успрыманням твораў, уплыў гэтага фактару на агульную атмасферу заняткаў па літаратуры. Спецыфіка мастацкага ўспрымання і яго ўзроставая дынаміка. Узаемасувязь эмпірычнага ўспрымання, першаснага пазнання і аналізу мастацкага твора. Мэты і задачы вывучэння чытацкага ўспрымання мастацкага твора вучнямі (выяўленне сілы эмацыянальнай рэакцыі; вызначэнне якасці засваення зместу і сэнсу твора, ступені ўвагі да мастацкай формы; выяўленне актыўнасці працы ўяўлення і інш.). Спосабы вывучэння чытацкага ўспрымання (высвятленне папярэдніх уражанняў ад прачытанага; супастаўленне першапачатковых уражанняў з тымі, што фарміруюцца ў працэсе аналізу; дамашняе заданне апераджальнага характару; эксперыментальныя зрэзы; адказы на пытанні; творчыя працы). Неабходнасць уліку і карэкцыі чытацкага ўспрымання падчас аналізу тэксту.

Аналіз мастацкага твора ў школе як метаад навуковага даследавання. Мэта школьнага аналізу літаратурнага твора, патрабаванні да яго: узбагаціць новымі ведамі, паглыбіць літаратурнае і камунікатыўнае развіццё, фарміраваць чытацкія ўменні, садзейнічаць набыццю этычнага вопыту, выхаванню асобы, развіваць творчыя здольнасці, вызначыць узаемасувязь з гістарычнымі ўмовамі і грамадскімі праблемамі, ахарактарызаваць светапогляд і эстэтычныя ідэалы аўтара і інш. Прынцыпы (навуковасць, адзінства зместу і формы, улік узроставых асаблівасцей, адзінства эмацыянальнага і рацыянальнага, адзінства навуковай логікі і творчага натхнення, выхаваўчы і развіццёвы аналіз, праблемнасць), шляхі («следам за

аўтарам», павобразны, праблемны, кампазіцыйны і камбінаваны) і тыпы аналізу: аглядавы, выбарачна-накіраваны, падрабязны, «скрыты», змешаны. Адпаведнасць шляхоў і тыпаў аналізу спецыфіцы літаратурных твораў, узроставым і індывідуальным асаблівасцям успрымання школьнікаў, родавай і жанравай спецыфіцы твора, мэтам настаўніка.

Заклучныя заняткі, іх мэта, задачы (абагуліць веды вучняў; стварыць новыя праблемныя сітуацыі; увесці новы матэрыял; паглыбіць, замацаваць і пракантраляваць веды вучняў), віды (абагульняльныя, праблемныя і паглыбляльныя) і метадыка правядзення ў сярэдніх і старшых класах (паўторнае чытанне, абагульняючая гутарка, лекцыя настаўніка, напісанне сачыненняў і інш.).

Тэма 2. Вывучэнне літаратурных твораў з улікам іх родавай спецыфікі

Агульныя метадалагічныя і метадычныя прынцыпы аналізу і іх трансфармацыя ў залежнасці ад родавай спецыфікі вывучаемых твораў. Улік родавых асаблівасцей літаратурнага твора як метадычная аснова фарміравання кваліфікаванага чытача.

Спецыфіка лірыкі як літаратурнага роду. Адметнасць вобраза-перажывання. Лірычны герой і аўтар. Роля эмацыянальнай падрыхтоўкі да ўспрымання лірычнага твора. Метады і прыёмы вывучэння лірыкі (выразнае і каменціраванае чытанне, складанне плана верша, гутарка, слоўнікавая праца, самастойная праца вучняў, прыём параўнання і інш.). Асаблівасці вывучэння лірыкі ў сярэдніх і старшых класах. Шляхі аналізу лірычнага твора ў манаграфічнай тэме: па тэмах, матывах, праблемах; у залежнасці ад пэўнага этапу біяграфіі пісьменніка.

Эпічныя творы і іх месца ў школьным курсе літаратуры. Улік родава-жанравай спецыфікі вывучэння эпічных твораў (падзейнасць, сюжэтнасць, мінулы час як дамінантны і інш.). Метады і прыёмы вывучэння эпічных твораў. Праца над эпізодам – адзін з этапаў разумення ідэйна-мастацкага зместу твора і аўтарскай пазіцыі. Аналіз вобраза-персанажа, пейзажа, інтэр'ера, партрэтнай характарыстыкі, мовы ў святле цэласнай канцэпцыі твора і ў залежнасці ад мастацкага метаду пісьменніка. Спосабы вызначэння аўтарскай пазіцыі і аўтарскага светапогляду ў працэсе аналізу эпічных твораў. Сістэма ўрокаў пры вывучэнні эпічных твораў вялікай формы.

Значэнне вывучэння фальклору ў школе. Спецыфіка вывучэння казак, легенд, паданняў, прыказак, прыкмет, павер'яў, загадак і песень. Выкарыстанне займальных форм працы, міжпрадметных сувязей, тэхнічных сродкаў навучання пры іх вывучэнні.

Асаблівасці драмы як роду літаратуры, яе спецыфіка – сінтэз асаблівасцей слоўнага і тэатральнага відаў мастацтва. Роля чытання тэксту п'есы падчас заняткаў. Своеасаблівасць вызначэння аўтарскай пазіцыі пры ўспрыманні драматычнага твора. Выяўленне канфлікту ў драме і спосабаў абмалёўкі драматычных характараў. Спецыфіка аналізу драматычнага твора. Шляхі аналізу драматычнага твора. Метады і прыёмы вывучэння драматычных твораў. Выкарыстанне нагляднасці і тэхнічных сродкаў навучання пры вывучэнні драматычных твораў. Прагляд, абмеркаванне і напісанне рэцэнзій на фільм, спектакль па п'есе.

Тэма 3. Вывучэнне аглядавых і манаграфічных тэм у курсе літаратуры

Спецыфіка выкладання курса беларускай літаратуры на гісторыка-храналагічнай аснове. Аглядавыя і манаграфічныя тэмы ў курсе літаратуры старшых класаў.

Спецыфіка вывучэння аглядавых тэм у курсе літаратуры старшых класаў. Аглядавыя тэмы, спецыфіка іх зместу (характарыстыка літаратурна-мастацкіх эпох і перыядаў развіцця літаратуры ў межах той ці іншай эпохі) і роля ў курсе беларускай літаратуры. Патрабаванні да аглядавых заняткаў па літаратуры: дакладнасць, лаканічнасць, канкрэтнасць палажэнняў і тэзісаў, даступнасць, навуковасць, яскравасць і функцыянальная мэтазгоднасць наглядна-ілюстрацыйнага матэрыялу. Методыка правядзення ўрокаў па вывучэнні аглядавых тэм. Лекцыя настаўніка і самастойная праца вучняў як асноўныя метады вывучэння аглядавых тэм. Залежнасць эфектыўнасці аглядавых заняткаў ад ступені падрыхтаванасці вучняў. Роля графічнай нагляднасці (табліцы, карты, схемы і інш.) і тэхнічных сродкаў навучання пры вывучэнні аглядавых тэм.

Асаблівасці вывучэння манаграфічных тэм у курсе літаратуры на гістарычнай аснове. Манаграфічная тэма ў курсе літаратуры як спосаб канкрэтызацыі агульных тэндэнцый развіцця літаратурнага працэсу на прыкладзе жыцця і творчасці аднаго пісьменніка. Структура манаграфічнай тэмы (біяграфія пісьменніка, творы для тэкстуальнага вывучэння і самастойнага чытання, звесткі па тэорыі літаратуры). Методыка вывучэння манаграфічнай тэмы (урок-лекцыя з элементамі гутаркі, дыспуту, даклады і рэфераты, урокі-семінары і канферэнцыі і інш.), шляхі аналізу манаграфічнага матэрыялу (паслядоўны і паралельны).

Вывучэнне жыццёвага і творчага шляху пісьменнікаў на ўроках літаратуры як адна з умоў больш глыбокага і цэласнага асэнсавання твораў. Крыніцы вывучэння біяграфіі пісьменніка. Спосабы абуджэння цікавасці да асобы пісьменніка і іх своеасаблівасць. Спецыфіка вывучэння біяграфіі пісьменніка ў V – VIII класах. Метады і прыёмы вывучэння біяграфіі пісьменніка ў старшых класах: лекцыя, даклады школьнікаў, завочныя экскурсіі, кінаўрокі і інш.

Тэма 4. Тэорыя літаратуры ў школьным вывучэнні

Спецыфіка вывучэння тэарэтыка-літаратурных паняццяў на ўроку літаратуры. Сучасныя падыходы да пытанняў тэорыі літаратуры ў школьным курсе літаратуры. Значэнне вывучэння звестак па тэорыі літаратуры ў школе. Прынцыпы адбору тэрміналогіі, фактычнага матэрыялу. Спецыфіка і этапы вывучэння тэарэтычных паняццяў у сярэдніх і старшых класах. Асноўныя змястоўныя лініі (паняццыйна-катэгарыяльныя групы) звестак па тэорыі літаратуры: літаратура як від мастацтва і яе суадносіны з міфалогіяй, фальклорам, іншымі відамі мастацтва; літаратурныя роды і жанры (родава-жанравая прыналежнасць і спецыфіка вывучаемых твораў); будова і структура мастацкага твора; сістэма вобразаў у літаратурным творы; вобразна-выяўленчыя сродкі ў літаратурна-мастацкім творы; тэорыя вершаскладання; стыль пісьменніка як складанае адзінства сродкаў мастацкай выразнасці і выяўленчасці. Паслядоўнасць фарміравання тэарэтыка-літаратурных паняццяў на ўроках літаратуры.

Вывучэнне літаратурна-крытычных артыкулаў. Месца і значэнне крытычных артыкулаў у школьным курсе беларускай літаратуры. Спецыфіка вывучэння літаратурна-крытычных артыкулаў у сярэдніх і старшых класах. Асноўныя метады і прыёмы працы з літаратурна-крытычнымі артыкуламі: напісанне планаў, тэзісаў, канспектаў, эўрыстычная гутарка, каменціраванне і прыём параўнання, самастойная праца вучняў.

Тэма 5. Развіццё маўлення на ўроках літаратуры

Развіццё вуснага і пісьмовага маўлення на ўроках літаратуры. «Метадычныя рэкамендацыі аб парадку фарміравання культуры вуснага і пісьмовага маўлення ў агульнаадукацыйных установах Рэспублікі Беларусь».

Патрабаванні школьнай праграмы па літаратуры да заняткаў па развіцці вуснага маўлення вучняў. Выразнае чытанне, чытанне і завучванне на памяць, слоўнікавая работа, адказы на пытанні, пераказы, вуснае славеснае маляванне, складанне плана і інш. як прыёмы развіцця вуснага маўлення школьнікаў, іх сутнасць і спецыфіка.

Пісьмовыя працы як дзейсны сродак развіцця маўленчых навыкаў вучняў (пісьмовыя адказы на пытанні па тэкстах вывучаных твораў, падрабязныя пераказы зместу невялікіх сюжэтных твораў або ўрыўкаў па складзеных планах, сачыненні тыпу апісання і апавядання, сачыненні-разважанні, сачыненні на літаратурную тэму, па творах іншых відаў мастацтва, рэцэнзіі, водгукі). Выхаваўчае значэнне пісьмовых прац. Пераемнасць у сістэме пісьмовых прац на занятках па літаратуры ў сярэдніх і старшых класах. Пісьмовыя пераказы, сачыненні, план, тэзісы, канспект, цытаты і інш. Сачыненні як від творчых работ па літаратуры. Патрабаванні да сачыненняў па літаратуры. Класіфікацыя сачыненняў па літаратуры: па мэтах навучання (навучальныя і кантрольныя); па месцы выканання (класныя і дамашнія); у залежнасці ад стылявых і жанравых асаблівасцей (апавяданне, апісанне, разважанне; анатацыя, рэцэнзія, водзье, рэпартаж, эцюд, эсэ, нататка, замалёўка, рэпартаж, інтэрв'ю, нарыс, ліст, дзённік). Сачыненні-разважанні як самы распаўсюджаны від пісьмовых прац па літаратуры, іх класіфікацыя (характарыстыка літаратурнага героя; параўнальная характарыстыка герояў; групавая характарыстыка герояў; праблемнага характару; абагульняльнага характару; на публіцыстычныя тэмы). Этапы працы над сачыненнем. Кампазіцыя сачынення. Выпраўленне і аналіз сачыненняў па літаратуры. Тыповыя вучнёўскія памылкі пры напісанні сачыненняў. Нормы ацэнкі сачыненняў. Методыка праверкі і аналізу сачыненняў.

Роля ўрокаў развіцця маўлення лагічнага тыпу (складанне планаў, тэзісаў, канспектаў, напісанне рэфератаў, дакладаў па адной і некалькіх крыніцах). Сістэма працы настаўніка па навучанні вучняў складаць план чужога (мастацкага твора, літаратурна-крытычных артыкулаў, лекцыі настаўніка) і ўласнага маўлення (вуснага і пісьмовага адказу, пераказу, сачынення). Асноўныя этапы працы па напісанні плана. Навучанне напісанню тэзісаў чужога (навуковых і навукова-папулярных літаратурна-крытычных артыкулаў, лекцыі настаўніка) і ўласнага маўлення (вуснага і пісьмовага адказу, сачынення, рэферата, даклада). Сістэма працы настаўніка і вучняў пры напісанні канспекта чужога маўлення (літаратурна-крытычных артыкулаў, лекцыі настаўніка). Методыка напісання дакладаў і рэфератаў па адной і некалькіх крыніцах.

Роля дакладаў у фарміраванні вучнёўскай самастойнасці ацэнкі літаратурных фактаў і з’яў.

Тэма 6. Унутрыпрадметныя і міжпрадметныя сувязі пры вывучэнні літаратуры

Унутрыпрадметныя сувязі як арганічнае спалучэнне элементаў літаратуры: мастацкіх твораў, асноў літаратуразнаўства (тэорыя літаратуры), гісторыі літаратуры, іх віды.

Міжпрадметныя сувязі – спосаб рацыяналізацыі працэсу навучання, больш трывалага засваення ведаў па прадмеце. Агульнадыдактычны і ўласнаметадычны аспекты міжпрадметных сувязей. Тыпы міжпрадметных сувязей (змястоўныя; аперацыйныя; метадычныя; арганізацыйныя). Віды міжпрадметных сувязей (сінхронныя і асінхронныя – перспектыўныя і рэтраспектыўныя).

Сувязь урокаў літаратуры з урокамі беларускай мовы, гісторыі, рускай літаратуры і інш. Сувязь беларускай літаратуры з іншымі відамі мастацтва: музыкай, тэатрам, выяўленчым мастацтвам.

Роля кабінета беларускай мовы і літаратуры ў ажыццяўленні міжпрадметных сувязей.

Тэма 7. Нагляднасць і тэхнічныя сродкі навучання на ўроках літаратуры

Нагляднасць і тэхнічныя сродкі навучання (ТСН), іх роля ў арганізацыі выкладання літаратуры. Нагляднасць як адзін з дыдактычных прынцыпаў у выкладанні літаратуры. Зрокавая, слыхавая, графічная і камбінаваная, статычная і дынамічная нагляднасць на ўроках літаратуры. Асноўныя задачы і прынцыпы выкарыстання нагляднасці пры навучанні літаратуры. Асаблівасці выкарыстання розных відаў нагляднасці ў залежнасці ад тыпу і структуры ўрока. Роля ТСН у арганізацыі разумова-вобразнай дзейнасці вучняў. Асноўныя віды ТСН – дыяпазітывы, дыяфільмы, кінафільмы, тэлеперадачы, магнітафонныя запісы і інш. Асаблівасці вучэбных, навукова-папулярных фільмаў і фільмаў-экранізацый, якія выкарыстоўваюцца пры выкладанні літаратуры. Камп’ютарныя і мультымедыя тэхналогіі пры выкладанні літаратуры. Электронныя адукацыйныя рэсурсы. Электронныя вучэбна-метадычныя комплексы.

Тэма 8. Факультатыўныя заняткі па літаратуры

Месца факультатыўных заняткаў у сістэме адукацыі і развіцці школьнікаў, іх сувязь з вучэбнай і пазакласнай працай. Мэты, структура факультатыўных заняткаў у сістэме літаратурнай адукацыі – паглыбленне ведаў па літаратуры, развіццё самастойнасці, пашырэнне культурнага далягляду школьнікаў. Віды факультатыўных заняткаў: уводныя, паглыбляючыя і развіваючыя (міжпрадметныя). Формы навучання на факультатыўных занятках. Тэматыка факультатыўных заняткаў і методыка іх правядзення ў V–VIII (чытанне твораў, праблемныя пытанні і заданні, міні-даследаванні, гульнівыя сітуацыі) і IX–XI класах (лекцыя настаўніка, рэфераты і паведамленні вучняў, семінарскія і практычныя заняткі, эўрыстычная гутарка, абарона праектаў, напісанне творчых прац і інш.). Выкарыстанне камбінаваных форм арганізацыі працы на факультатыўных занятках (навуковыя канферэнцыі, выпуск

часопісаў, газет, зборнікаў, альбомаў, альманахаў, правядзенне літаратурных вечарын і г.д.).

Тэма 9. Пазакласная праца па літаратуры

Пазакласная праца па літаратуры як арганічная частка вучэбна-выхаваўчага працэсу ў школе, яе мэты: паглыбленне ведаў па беларускай літаратуры; выпрацоўка камунікатыўных уменняў і навыкаў; развіццё пошукавай і даследчай работы вучняў. Патрабаванні да пазакласнай працы па літаратуры. Формы і віды пазакласнай працы: па колькасці ўдзельнікаў – масавая, групавая, камерная, індывідуальная; па часе правядзення – пастаянная, эпизадная, цыклічная.

Роля літаратурных вечарын у духоўна-маральным і эстэтычным выхаванні вучняў, іх віды: прысвечаныя жыццю і творчасці пісьменніка; пэўнаму перыяду ў творчасці аўтара; аднаму жанру ў творчасці пісьменніка; некалькім пісьменнікам; адной тэме ў літаратуры; аднаму літаратурнаму жанру; сувязям літаратуры з іншымі відамі мастацтва; каляндарна-абрадавым і нацыянальным святам і інш. Формы правядзення вечарын: вечарына шырокай праграмы, вечарына чытання, вечарына гульні, вечарына пытанняў і адказаў, метадыка іх арганізацыі і правядзення.

Літаратурныя канферэнцыі і дыспуты, агульнае і адрознае ў іх арганізацыі і правядзенні. Віды канферэнцый: рэкамендацыйныя, выніковыя, тэматычныя канферэнцыі і канферэнцыі па асобным творы ці зборніку мастацкай літаратуры і інш. Метадыка правядзення дыспута, роля настаўніка ў яго арганізацыі.

Літаратурнае краязнаўства як вучэбна-выхаваўчая праца, у ходзе якой вывучаюцца літаратурныя факты, з’явы, падзеі, звязаныя з той мясцовасцю, дзе знаходзіцца школа. Формы і віды літаратурнага краязнаўства: экскурсіі, паходы і экспедыцыі, вечарыны, канферэнцыі, гурткі, афармленне літаратурна-краязнаўчых стэндаў, выставак, карт, арганізацыя куткоў, музеяў. Магчымасці і роля літаратурнага краязнаўства ў выхаванні творчай асобы.

Гурткі як сродак развіцця творчых здольнасцей вучняў, іх віды: гурток выразнага чытання; літаратурна-творчы; літаратурна-краязнаўчы; драматычны; літаратурны; інтэгрэваны. Метадыка арганізацыі працы ў літаратурных гуртках.

Сінтэтычныя віды пазакласнай працы па літаратуры: клубы, музеі, выставы, куткі, метадыка іх арганізацыі. Роля настаўніка і ініцыятыўных груп у пазакласнай працы.

Арганізацыя і кіраўніцтва дадатковым чытаннем. Метады вывучэння чытацкіх інтарэсаў школьнікаў, кантроль за чытаннем. Тыпы і віды ўрокаў дадатковага чытання: 1) у залежнасці ад асноўнай адукацыйнай і выхаваўчай накіраванасці – урокі ўводнага, навучальна-падрыхтоўчага, паглыблена-аналітычнага і падагульняючага тыпу; 2) урокі азнямленчага, ці інфармацыйнага тыпу. Роля кніг серыі «Школьная бібліятэка» і «Кнігі для пазакласнага чытання» пры арганізацыі і кіраўніцтве дадатковым чытаннем.

**ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ
«МЕТОДЫКА ВЫКЛАДАННЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ»
(дзённая форма атрымання адукацыі)**

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Ссамастойная работа студэнта	Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў	Літаратура	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семінарскія) заняткі				
1	2	3	4	5	6	7	8
V семестр							
	МЕТОДЫКА ВЫКЛАДАННЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ	24	24	52			
1.	Этапы вывучэння мастацкага твора ў школе	2	2	8			
1.1.	<p>Этапы вывучэння мастацкага твора ў школе</p> <p>1. Асноўныя 5 этапаў вывучэння мастацкага твора ў школе (уступныя заняткі, чытанне, арыентацыйныя заняткі, аналіз, заключныя заняткі).</p> <p>2. Методыка правядзення і віды ўступных заняткаў.</p> <p>3. Чытанне мастацкага твора як асноўны этап яго вывучэння.</p> <p>4. Вывучэнне чытацкага ўспрымання мастацкага твора школьнікамі: змест і методыка правядзення арыентацыйных заняткаў.</p> <p>5. Аналіз мастацкага твора ў школе</p> <p>6. Заключныя заняткі і методыка іх правядзення.</p>	2			Схема «Этапы вывучэння мастацкага твора ў школе».	[1] [2] [5] [7] [8]	
1.2.	<p>Адметнасць этапаў вывучэння мастацкага твора ў школе</p> <p>1. Методыка правядзення і віды ўступных заняткаў.</p> <p>2. Чытанне мастацкага твора як асноўны этап яго вывучэння.</p> <p>3. Вывучэнне чытацкага ўспрымання мастацкага твора школьнікамі: змест і методыка правядзення арыентацыйных заняткаў.</p>		2	8	Схема «Этапы вывучэння мастацкага твора ў школе».	[1] [2] [5] [7] [8]	Падрыхтоўка і распрацоўка ўступных, арыентацыйных і заключных заняткаў па вывучэнні

	4. Спецыфіка аналізу мастацкіх твораў 5. Заключныя заняткі і методыка іх правядзення.						твораў. Распрацоўка планаў аналізу вершаваных і празаічных твораў.
2.	Вывучэнне літаратурных твораў з улікам іх родавай спецыфікі	6	6	12			
2.1.	Асаблівасці вывучэння лірычных твораў 1. Агульныя метадалагічныя і метадычныя прынцыпы аналізу і іх трансфармацыя ў залежнасці ад родавай спецыфікі вывучаемых твораў. 2. Улік родавых асаблівасцяў мастацкага твора як метадычная аснова фарміравання кваліфікаванага чытача. 3. Спецыфіка лірыкі як літаратурнага роду. 4. Формы і прыёмы вывучэння лірыкі. 5. Асаблівасці вывучэння лірыкі ў V – VIII і IX – XI класах.	2		6	Схемы аналізу літаратурнага твора.	[1] [2] [5] [6] [7]	
2.2.	Вывучэнне лірычных твораў на ўроку літаратуры 1. Спецыфіка лірыкі як літаратурнага роду. 2. Формы і прыёмы вывучэння лірыкі. 3. Асаблівасці вывучэння лірыкі ў V – VIII класах. 4. Спецыфіка вывучэння лірыкі ў IX – XI класах.		2		Схемы аналізу літаратурнага твора.	[1] [2] [5] [6] [7]	Распрацоўка канспекта па вывучэнню лірычнага твора ў VIII класе.
2.3.	Спецыфіка вывучэння эпічных твораў 1. Эпічныя творы і іх месца ў школьным курсе літаратуры. 2. Улік родава-жанравай спецыфікі вывучэння эпічных твораў. 3. Метады і прыёмы вывучэння эпічных твораў. 4. Праца над эпізодам. 5. Аналіз вобраза-пейзажу, вобраза-інтэр'ера, вобраза-персанажа ў святле цэласнай канцэпцыі твора.	2			Схемы аналізу літаратурнага твора.	[1] [2] [5] [7]	
2.4.	Вывучэнне эпічных твораў на ўроку літаратуры 1. Спецыфіка эпасаў як літаратурнага роду. 2. Метады і прыёмы вывучэння эпічных твораў. 3. Праца над эпізодам. 4. Асаблівасці вывучэння эпічных твораў у V – VIII класах. 5. Спецыфіка вывучэння эпічных твораў у IX – XI класах.		2	6	Схемы аналізу літаратурнага твора.	[1] [2] [5] [7]	Распрацоўка плана ўрока па вывучэнню эпічнага твора ў VII класе.
2.5.	Асаблівасці вывучэння фальклору 1. Значэнне вывучэння фальклору ў школе.	1			Схемы аналізу літаратурнага	[1] [2]	

	<p>2. Специфіка вивучення казак, легенд, приказак, прыкмет, павер'яў, загадак і песень.</p> <p>3. Выкарыстанне займальных форм працы, міжпрадметных сувязей, ТСН пры іх вивучэнні.</p>				твора.	[5] [7]	
2.6.	<p>Методыка вивучення фальклору</p> <p>1. Специфічныя метады і прыёмы вивучення вальклорных твораў.</p> <p>2. Аналіз праграм, у якія ўключаны фальклорныя творы.</p> <p>3. Гульні і віктарыны, па фальклорных творах.</p>		1		Схемы аналізу літаратурнага твора.	[1] [2] [5] [7]	Распрацоўка плана ўрока па вивучэнню фальклорнага твора.
2.7.	<p>Специфіка вивучення драматычных твораў</p> <p>1. Асаблівасці драмы як роду літаратуры, яе мастацкай спецыфікі – літаратурнай і тэатральнай.</p> <p>2. Роля чытання тэксту п'есы падчас заняткаў.</p> <p>3. Выяўленне канфлікту ў драме і спосабаў абмалёўкі драматычных характараў.</p> <p>4. Специфіка аналізу драматычнага твора.</p> <p>5. Прыёмы вивучення драматычных твораў.</p>	1			Схемы аналізу літаратурнага твора.	[1] [2] [5] [7]	
2.8.	<p>Вивучэнне драматычных твораў на ўроку літаратуры</p> <p>1. Асаблівасці драмы як роду літаратуры, яе мастацкай спецыфікі – літаратурнай і тэатральнай.</p> <p>2. Роля чытання тэксту п'есы падчас заняткаў.</p> <p>3. Аналіз драматычнага твора.</p> <p>4. Прыёмы вивучення драматычных твораў.</p>		1		Схемы аналізу літаратурнага твора.	[1] [2] [5] [7]	Распрацоўка плана ўрока па вивучэнню драматычнага твора.
3.	Вивучэнне аглядавых і манаграфічных тэм у курсе літаратуры	4	4	8			
3.1.	<p>Специфіка вивучення аглядавых тэм у курсе літаратуры старшых класаў</p> <p>1. Аглядавыя і манаграфічныя тэмы ў курсе літаратуры IX – XI класаў.</p> <p>2. Специфіка і накіраванасць аглядавых тэм.</p> <p>3. Методыка правядзення ўрокаў па вивучэнню аглядавых тэм.</p> <p>4. Залежнасць эфектыўнасці аглядавых заняткаў ад ступені самастойнай падрыхтаванасці вучняў.</p>	2			Камп'ютарная прэзентацыя № 4.	[1] [2] [5] [7] [8] [9]	
3.2.	<p>Вивучэнне аглядавых тэм у старшых класах</p> <p>1. Специфіка і накіраванасць аглядавых тэм.</p> <p>2. Методыка правядзення ўрокаў па вивучэнню аглядавых</p>		2	4	Камп'ютарная прэзентацыя № 4.	[1] [2] [5]	Экспрэс-апытанне. Падрыхтоўка прэзентацый па

	тэм. 3. Залежнасць ефектыўнасці аглядавых заняткаў ад ступені самастойнай падрыхтаванасці вучняў.					[7] [8] [9]	аглядавых тэмах.
3.3.	Асаблівасці вывучэння манаграфічных тэм у курсе літаратуры на гістарычнай аснове 1. Манаграфічная тэма ў курсе літаратуры IX – XI класаў, яе спецыфіка. 2. Структура манаграфічнай тэмы (біяграфія пісьменніка, творы для тэкстуальнага вывучэння і самастойнага чытання, звесткі па тэорыі літаратуры). 3. Методыка вывучэння манаграфічнай тэмы. 4. Шляхі аналізу манаграфічнага матэрыялу. 5. Вывучэнне жыццёвага і творчага шляху пісьменнікаў.	2			Камп'ютарная прэзентацыя № 4.	[1] [2] [5] [7] [8] [9]	
3.4.	Вывучэнне манаграфічных тэм у курсе літаратуры ў старшых класах 1. Віды манаграфічных тэм, іх структура. 2. Методыка вывучэння манаграфічнай тэмы. 3. Шляхі аналізу манаграфічнага матэрыялу. 4. Спецыфіка вывучэння біяграфіі пісьменніка.		2	4	Камп'ютарная прэзентацыя № 4. Канспекты ўрокаў па вывучэнні біяграфіі пісьменнікаў	[1] [2] [5] [7] [8] [9]	Падрыхтоўка прэзентацый па манаграфічных тэмах. Распрацоўка плана ўрока па вывучэнню жыццёвага і творчага шляху пісьменніка. Рэйтынгавая кантрольная работа № 1.
4.	Тэорыя літаратуры ў школьным вывучэнні	2	2				
4.1.	Спецыфіка вывучэння тэарэтыка-літаратурных паняццяў на ўроку літаратуры 1. Сучасныя падыходы да пытанняў тэорыі літаратуры ў школьным курсе літаратуры. 2. Прынцыпы адбору тэрміналогіі, фактычнага матэрыялу. 3. Спецыфіка і этапы вывучэння тэарэтычных паняццяў у сярэдніх і старшых класах. 4. Асноўныя змястоўныя лініі (паняццйна-катэгарыяльныя групы) звестак па тэорыі літаратуры.	2			Камп'ютарная прэзентацыя № 5.	[1] [2] [5] [6] [7]	

	5. Выкарыстанне міжпрадметных сувязей для фарміравання ведаў і ўменняў па тэорыі літаратуры.						
4.2.	Методыка вывучэння тэарэтыка-літаратурных паняццяў на ўроку літаратуры 1. Асноўныя змястоўныя лініі (паняційна-катэгарыяльныя групы) звестак па тэорыі літаратуры. 2. Спецыфіка вывучэння тэарэтычных паняццяў у V – VIII класах. 3. Асаблівасці вывучэння тэарэтыка-літаратурных паняццяў у IX – XI класах. 4. Паслядоўнасць, пераемнасць, этапнасць фарміравання тэарэтыка-літаратурных паняццяў на ўроках літаратуры.		2		Камп’ютарная прэзентацыя № 5.	[1] [2] [5] [6] [7]	Правядзенне элемента ўрока па вывучэнні тэарэтыка-літаратурных паняццяў.
5.	Развіццё вуснага і пісьмовага маўлення на ўроках літаратуры	4	4	8			
5.1.	Развіццё вуснага маўлення на ўроках літаратуры 1. Патрабаванні школьнай праграмы па літаратуры да заняткаў па развіцці вуснага маўлення вучняў. 2. Выразнае чытанне, чытанне і завучванне на памяць, слоўнікавая работа, адказы на пытанні, пераказы, вуснае славеснае маляванне, складанне плана і інш. як прыёмы развіцця вуснага маўлення школьнікаў, іх сутнасць і спецыфіка.	2		4	Камп’ютарны дыск «Паэмы, вершы, проза, песні».	[1] [2] [5] [7] [8]	
5.2.	Сачыненні як від творчых работ па літаратуры 1. Пісьмовыя працы як важнейшы сродак развіцця маўлення вучняў. 2. Віды пісьмовых прац па літаратуры, класіфікацыя сачыненняў. 3. Патрабаванні да сачыненняў па літаратуры. 4. Сачыненні-разважанні, іх класіфікацыя. 5. Этапы працы над сачыненнем. 6. Кампазіцыя сачынення.	2			Туркевіч, В. М. Творчасці зяр-няты залатыя : метаад. эцюды настаўніка / В. М. Туркевіч. – Мінск, 1988.	[1] [2] [5] [7] [8]	
5.3.	Выпраўленне і аналіз сачыненняў па літаратуры 1. Тыповыя вучнёўскія памылкі пры напісанні сачыненняў. 2. Нормы ацэнкі сачыненняў. 3. Правілы выстаўлення адзнакі за сачыненне.		2	4	Тэксты вучнёўскіх сачыненняў.	[1] [2] [5] [7] [8]	Праверка вучнёўскіх сачыненняў.

5.4.	Напісанне рэфератаў і дакладаў па літаратуры 1. Методыка фарміравання ўменняў па складанні планаў, тэзісаў, канспектаў у вучняў V – VIII і IX – XI класаў. 2. Методыка навучання напісанню рэфератаў. 3. Методыка навучання напісання дакладаў па адной і некалькіх крыніцах.		2		Схемы-апоры па тэме «Напісанне рэфератаў і дакладаў».	[1] [2] [5] [7] [8]	Падрыхтоўка тэм рэфератаў і дакладаў па літаратуры.
6.	Унутрыпрадметныя і міжпрадметныя сувязі пры вывучэнні літаратуры	2					
	Унутрыпрадметныя і міжпрадметныя сувязі пры вывучэнні літаратуры 1. Віды ўнутрыпрадметных сувязей. 2. Кампаненты зместу літаратуры для ажыццяўлення ўнутрыпрадметных сувязей: мастацкія творы, асновы літаратуразнаўства (тэорыя літаратуры), гісторыя літаратуры. 3. Агульнадыдактычны і ўласнаметадычны аспекты міжпрадметных сувязей. 4. Тыпы і віды міжпрадметных сувязей. 5. Сувязь урокаў літаратуры з урокамі беларускай мовы, гісторыі, рускай літаратуры. 6. Сувязь беларускай літаратуры з іншымі відамі мастацтва.	2			Табліцы «Віды міжпрадметных сувязей» і «Віды ўнутрыпрадметных сувязей». Схема «Сувязь літаратуры з іншымі прадметамі».	[1] [2] [5] [6] [7]	Напісанне
7.	Нагляднасць і тэхнічныя сродкі навучання на ўроках літаратуры		2	8			
	Нагляднасць і тэхнічныя сродкі навучання на ўроках літаратуры 1. Нагляднасць і ТСН, іх роля ў арганізацыі выкладання літаратуры. 2. Зрокавая, слыхавая, графічная і камбінаваная, статычная і дынамічная нагляднасць на ўроках літаратуры. 3. Асаблівасці выкарыстання розных відаў нагляднасці ў залежнасці ад тыпу і структуры ўроку. 4. Роля ТСН у арганізацыі разумова-вобразнай дзейнасці вучняў. 5. Месца камп'ютарнай тэхнікі ў выкладанні беларускай літаратуры. 6. Электронныя адукацыйныя рэсурсы. 7. Электронныя вучэбна-метадычныя комплексы.		2	8	Камп'ютарная прэзентацыя № 4.	[1] [2] [4] [6] [7] [9]	Падрыхтоўка самаробных наглядных сродкаў, распрацоўка мультымедычных прэзентацый

8.	Факультатыўныя заняткі па літаратуры	2	2				
8.1.	Факультатыўныя заняткі па літаратуры 1. Мэты, структура факультатыўных заняткаў. 2. Віды факультатыўных заняткаў па літаратуры. 3. Формы навучання на факультатыўных занятках. 4. Тэматыка і метадка правядзення факультатыўных заняткаў у V – VIII і IX – XI класах.	2			Праграмы факультатыўных заняткаў, зацверджаных РБ.	фа- за- МА [1] [2] [5] [7]	Падрыхтоўка рэфератаў.
8.2.	Методка правядзення факультатыўных заняткаў па літаратуры 1. Віды факультатыўных заняткаў па літаратуры. 2. Формы навучання на факультатыўных занятках. 3. Тэматыка і метадка правядзення факультатыўных заняткаў у V – VIII і IX – XI класах. 4. Праграмы і дапаможнікі для правядзення факультатыўных заняткаў па беларускай літаратуры.		2		Праграмы факультатыўных заняткаў, зацверджаных РБ.	фа- за- МА [1] [2] [5] [7]	Экспрэс-апытанне, распрацоўка праграм факультатыўных заняткаў.
9.	Пазакласная праца па літаратуры	2	2	8			
9.1.	Пазакласная праца па літаратуры 1. Пазакласная праца як арганічная частка навучальна-выхаваўчага працэсу ў школе. 2. Мэты пазакласнай працы па літаратуры, патрабаванні да яе. 3. Формы і віды пазакласнай працы. 4. Літаратурныя вечары, канферэнцыі, дыспуты. 5. Літаратурнае краязнаўства, яго магчымасці і роля ў выхаванні творчай асобы. Асноўныя метады краязнаўчай працы. 6. Літаратурныя гурткі, клубы, музеі, выставы.	2		8	Руцкая, А. Пазакласная праца па бела-рускай літаратуры : дапам. для настаўнікаў / А. Руцкая. – Мінск, 2000.	[1] [2] [5] [7]	
9.2.	Арганізацыя і кіраўніцтва дадатковым чытаннем 1. Метады вывучэння чытацкіх інтарэсаў школьнікаў, кантроль за чытаннем. 2. Тыпы і віды ўрокаў дадатковага чытання. 3. Роля кніг серыі «Школьная бібліятэка» і «Кнігі для пазакласнага чытання» пры арганізацыі і кіраўніцтве пазакласным чытаннем.		2		Пазакласная праца па бела-рускай мове і літаратуры : дапам. для настаўнікаў агульнаадукац. устаноў. – Мінск, 2007.	[1] [2] [5] [7]	Рэйтынгавая кантрольная работа № 2.
Усяго ў V семестры		24	24	52			Экзамен

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Гоўзіч, І. М. Методыка выкладання беларускай літаратуры [Электронны рэсурс] : электрон. вучэб.-метад. комплекс / І. М. Гоўзіч // СДО Moodle / Беларус. гос. пед. ун-т. – Рэжым доступу: <https://bspu.by/moodle/course/view.php?id=2097>. – Дата доступу: 26.03.2023.

2. Методыка выкладання беларускай літаратуры [Электронны рэсурс] : вучэб.-метад. комплекс для спецыяльнасцей 1-02 03 01 «Беларуская мова і літаратура», 1-02 03 03 «Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)» / склад.: І. М. Гоўзіч, А. І. Лугоўскі // Репозиторий БГПУ. – Рэжым доступу: <https://elib.bspu.by/handle/doc/133>. – Дата доступу: 26.05.2023.

Дадатковая літаратура

3. Выкарыстанне сучасных адукацыйных тэхналогій на ўроках беларускай мовы і літаратуры / В. У. Бухавец [і інш.] ; пад агул. рэд. С. І. Цыбульскай. – Мінск : Сэр-Вит, 2006. – 207 с.

4. Жуковіч, М. В. Сучасныя педагагічныя тэхналогіі на ўроках беларускай мовы і літаратуры : дапам. для настаўнікаў устаноў, якія забяспечваюць атрыманне агул. сярэд. адукацыі / М. В. Жуковіч. – Мінск : Аверсэв, 2007. – 156 с.

5. Лугоўскі, А. І. Методыка выкладання беларускай літаратуры : вучэб.-метад. дапам. / А. І. Лугоўскі. – 3-е выд. – Мінск : Беларус. дзярж. пед. ун-т, 2007. – 91 с.

6. Лугоўскі, А. І. Слоўнік студэнта-філолага па методыцы выкладання беларускай літаратуры / А. І. Лугоўскі. – 2-е выд. – Мінск : Беларус. дзярж. пед. ун-т, 2008. – 127 с.

7. Методыка выкладання беларускай літаратуры : вучэб. дапам. / І. М. Гоўзіч, А. І. Лугоўскі, С. А. Сычова. – Мінск : Беларус. дзярж. пед. ун-т, 2012. – 230 с.

8. Методыка выкладання беларускай літаратуры : вучэб. дапам. / пад рэд. В. Я. Ляшук. – Мінск : Экаперспектыва, 1999. – 447 с.

9. Нестандартныя ўрокі па беларускай мове і літаратуры. 5–11 класы : дапам. для настаўнікаў агульнаадукац. устаноў / А. М. Евіч [і інш.]. – 2-е выд. – Мазыр : Белы вецер, 2010. – 158 с.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ І ВЫКАНАННЮ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Самастойная работа студэнтаў арганізуецца дэканатамі, кафедрамі, выкладчыкамі УВА ў адпаведнасці з Палажэннем аб самастойнай працы студэнтаў.

Самастойная работа студэнтаў прадугледжвае выкананне індывідуальных заданняў, пісьмовых прац, падрыхтоўку рэфератаў, дакладаў, прэзентацый па вызначанай тэматыцы, канспектаванне навуковай літаратуры і нарматыўных дакументаў, рэферыраванне і анатаванне прафесійна арыентаваных тэкстаў і інш.

ПЕРАЛІК ЗАДАННЯЎ І КАНТРОЛЬНЫХ МЕРАПРЫЕМСТВАЎ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

п/п	Назва тэмы	Колькасць гадзін на СРС	Заданні	Форма выканання
1.2.	Адметнасць этапаў вывучэння мастацкага твора ў школе.	8	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Падрыхтаваць і распрацаваць ўступныя, арыентацыйныя і заключныя заняткі па вывучэнні твораў.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка распрацаваных этапаў урокаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
2.1.	Асаблівасці вывучэння лірычных твораў.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя крытычныя тэксты. Падрыхтаваць вусныя паведамленні: 1. Формы і прыёмы вывучэння лірыкі. 2. Асаблівасці вывучэння лірыкі ў V – VIII і IX – XI класах	Вусная праверка атрыманых ведаў, абмеркаванне вусных паведамленняў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
2.4.	Вывучэнне эпічных твораў на ўроку літаратуры.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Падрыхтаваць план урока па вывучэнню эпічнага твора ў VII класе	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка планаў урокаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
3.2.	Вывучэнне аглядавых тэм у старшых класах.	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Падрыхтаваць прэзентацыю па аглядавай тэме.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка прэзентацый, узаемаправерка студэнтаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
3.4.	Вывучэнне манаграфічных тэм у курсе літаратуры ў	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Падрыхтаваць прэзентацыю па аглядавай тэме.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка прэзентацый,

	старшых класах.			тэсціраванне ў СДН MOODLE.
5.1.	Развіццё вуснага маўлення на ўроках літаратуры.	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Падрыхтаваць заданні, накіраваныя на развіццё маўлення вучняў.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка заданняў, узаемаправерка студэнтаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
5.3.	Выпраўленне і аналіз сачыненняў па літаратуры.	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Праверыць тэксты вучнёўскіх сачыненняў.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка сачыненняў, узаемаправерка студэнтаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
7.	Нагляднасць і тэхнічныя сродкі навучання на ўроках літаратуры.	8	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Падрыхтаваць самаробныя наглядныя сродкі, электронныя адукацыйныя рэсурсы.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка ЭАР, узаемаправерка студэнтаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
9.1.	Пазакласная праца па літаратуры.	8	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Напісаць сцэнарыі пазакласнага мерапрыемства па літаратуры з прафарынтацыйным ухілам.	Праверка і абмеркаванне сцэнарыяў, выніковы тэст ў СДН MOODLE.
	Усяго па дысцыпліне	52		

ПЕРАЛІК РЭКАМЕНДАВАНЫХ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ КАМПЕТЭНЦЫЙ СТУДЭНТАЎ

Для бягучага кантролю і самакантролю ведаў і ўменняў студэнтаў па дысцыпліне «Методыка выкладання беларускай літаратуры» можа выкарыстоўвацца наступны дыягнастычны інструментарый:

- прамежкавыя апытанні па асобных тэмах;
- тэсціраванне;
- тэсціраванне ў СДН MOODLE;
- індывідуальная гутарка са студэнтам;
- візуальная праверка выкананых канспектаў, планаў-канспектаў і планаў урокаў;
- ацэньванне пісьмовых работ;
- ацэньванне абароны падрыхтаваных паведамленняў, рэфератаў, прэзентацый.

ПРЫКЛАДНЫ ПЕРАЛІК ПЫТАННЯЎ ДА ЭКЗАМЕНУ

1. Падрыхтоўка вучняў да першага знаёмства з мастацкім творам (змест і методыка правядзення ўступных заняткаў).
2. Вывучэнне чытацкага ўспрымання мастацкага твора вучнямі.
3. Чытанне як асноўны этап вывучэння мастацкага твора.
4. Аналіз мастацкага твора ў школе, патрабаванні да яго. Шляхі аналізу.
5. Прынцыпы, тыпы і віды аналізу мастацкага твора ў школе.
6. Заклучныя заняткі ў сістэме вывучэння мастацкага твора.
7. Спецыфіка выкладання курса беларускай літаратуры на гісторыка-храналагічнай аснове ў старшых класах.
8. Манаграфічныя тэмы ў курсе літаратуры на гісторыка-храналагічнай аснове.
9. Урокі па вывучэнні аглядавых тэм у гісторыка-храналагічным курсе старшых класаў.
10. Урокі па вывучэнні біяграфіі пісьменніка, іх спецыфіка.
11. Спецыфіка вывучэння вуснай народнай творчасці.
12. Выкарыстанне займальных форм працы, міжпрадметных сувязей, тэхнічных сродкаў навучання пры вывучэнні фальклору.
13. Спецыфіка аналізу лірычнага твора. Шляхі аналізу лірычнага твора. Метады і прыёмы вывучэння лірычных твораў.
14. Асаблівасці вывучэння лірычных твораў у V–VIII класах.
15. Спецыфіка вывучэння лірычных твораў у старшых класах.
16. Спецыфіка аналізу эпічнага твора. Шляхі аналізу эпічнага твора. Метады і прыёмы вывучэння эпічных твораў.
17. Спецыфіка вывучэння эпічных твораў у V–VIII класах.
18. Асаблівасці вывучэння эпічных твораў у старшых класах.
19. Спецыфіка аналізу драматычнага твора. Шляхі аналізу драматычнага твора. Метады і прыёмы вывучэння драматычных твораў.

20. Асаблівасці ўрокаў па вывучэнні драматычных твораў і драматычнага роду ў V–VIII класах.
21. Спецыфіка вывучэння драматычных твораў у старшых класах.
22. Асаблівасці вывучэння паяццяў па тэорыі літаратуры ў V–VIII класах.
23. Спецыфіка вывучэння паяццяў па тэорыі літаратуры ў старшых класах.
24. Асноўныя палажэнні «Метадычных рэкамендацый аб парадку фарміравання культуры вуснага і пісьмовага маўлення ў агульнаадукацыйных установах Рэспублікі Беларусь».
25. Сістэма работы па развіцці вуснага маўлення на ўроках літаратуры.
26. Развіццё пісьмовага маўлення вучняў на ўроках літаратуры.
27. Методыка навучання сачыненням. Этапы працы над сачыненнем. Кампазіцыя сачынення.
28. Выпраўленне і аналіз сачыненняў па літаратуры. Тыповыя вучнёўскія памылкі пры напісанні сачыненняў. Нормы ацэнкі сачыненняў.
29. Развіццё маўлення лагічнага тыпу на ўроках літаратуры.
30. Унутрыпрадметныя сувязі на ўроках літаратуры.
31. Міжпрадметныя сувязі на ўроках літаратуры.
32. Факультатывныя заняткі па літаратуры: мэта, структура, формы навучання.
33. Пазакласная праца па літаратуры – арганічная частка вучэбна-выхаваўчага працэсу ў школе.
34. Літаратурнае краязнаўства ў школе.
35. Гурткі як сродак развіцця творчых здольнасцей вучняў, іх віды.
36. Урокі пазакласнага чытання, іх тыпы і віды. Планаванне ўрокаў пазакласнага чытання.
37. Літаратурныя канферэнцыі і дыспуты, агульнае і адрознае ў іх арганізацыі і правядзенні.
38. Роля літаратурных вечарын у духоўна-маральным і эстэтычным выхаванні вучняў, іх віды.
39. Кабінет беларускай літаратуры.
40. Віды і методыка прымянення нагляднасці на ўроках літаратуры.
41. Віды і методыка прымянення электронных сродкаў навучання на ўроках літаратуры.
42. Камп’ютарныя і мультымедыя тэхналогіі пры выкладанні літаратуры. Электронныя адукацыйныя рэсурсы. Электронныя вучэбна-метадычныя комплексы.

ПРЫКЛАДЫ КАМПЕТЭНТНАСНА-АРЫЕНТАВАНЫХ ЗАДАННЯЎ

1. Знайдзіце памылкі ў афармленні фрагмента ўрока (7 клас).
- Тэма:** Алесь Званак. «Гарбуз». Высмейванне зазнайства, самаўпэўненасці, ганарыстасці, пахвальбы праз абмалёўку вобраза велікана-гарбуза.
- Мэта і задачы:**
- Прааналізаваць змест байкі, звярнуць увагу на вобраз гарбуза, ахарактарызаваць яго паводзіны. Сфармуляваць тэму і галоўную думку байкі, зразумець яе падтэкст.
- Развіваць культуру ўзаемаадносін.

Выхоўваць эстэтычны густ, творчую фантазію.

Вучэбна-метадычная забеспячэнне: вучэбны дапаможнік; раздатачны матэрыял.

Форма правядзення: урок-гутарка з элементамі літаратурнай творчасці.

Ход урока

1. Арганізацыйны момант. Прывітанне. Праверка прысутнасці вучняў у класе. Псіхалагічны настрой вучняў на працу. *(добры дзень, паважаныя вучні, спадзяюся, што вы ўжо ўсе падрыхтаваліся і гатовы да працы)* *(зараз я хачу каб вы расказалі які ў вас настрой, можа вам сумна ці наадварот весела?)* *(тыя хто сумуе, спадзяюся, што напрыканцы нашага ўрока ваш настрой зменіцца на больш пазітыўны)*

2. Мэтаматывацыйны этап.

Сёння мы з вамі пазнаёмімся з байкай «Гарбуз», а таксама з яе аўтарам Алесям Звонакам. Праслушаем яе выразнае чытанне, падсумуем веды пра байку як літаратурны жанр.

3. Праверка дамашняга задання.

Але зараз нам трэба праверыць вашэ дамашняе заданне.

Вам трэба было выразна чытаць на памяць байку Я. Коласа «Конь і сабака». Хто жадае адказаць? (3 вучня)

2. Падрыхтуйце тэст па творы У. Караткевіча «Каласы пад сярпом тваім» (11 клас), які павінен складацца з 15 пытанняў адкрытага і закрытага характару.

3. Сфармулюйце па 2 тэмы кантрольных сачыненняў для вучняў 10 класа:

- а) *характарыстыка літаратурнага героя;*
- б) *параўнальная характарыстыка герояў;*
- в) *групавая характарыстыка герояў;*
- г) *праблемнага характару;*
- д) *абагульняльнага характару;*
- е) *на маральна-этычныя тэмы.*

4. Распрацуйце план ўрока па вывучэнні твора М. Багдановіча «Зімой» (5 клас). Для афармлення выкарыстайце наступны матэрыял з праграмы:

IV. Выразнасць мастацкага слова

(8 гадзін)

Максім Багдановіч. «Зімой». Паэтычны малюнак зімовага вечара. Непасрэднасць, вастрыня паэтычнага светаўспрымання. Фальклорна-рамантычны каларыт карцін прыроды, іх эмацыянальная выразнасць. Вобразна-выяўленчыя сродкі. Гукавая інструментоўка верша.

Анатоль Грачанікаў. «Зоры спяваюць». Паэтызацыя зорнага неба, зачараванасць яго прыгажосцю і гармоніяй. Філасофскі роздум пра бясконцасць сусвету, шчасце яго сузірання і пазнання. Сцісласць і эмацыянальнасць выказвання, выразнасць і пластычнасць мовы.

КРЫТЭРЫП АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

10 (дзесяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

бездакорнае валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

выяўленая здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі;

поўнае і глыбокае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне вольна арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку, выкарыстоўваць навуковыя дасягненні іншых дысцыплін;

творчая самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, актыўны творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

9 (дзевяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

поўнае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

сістэматычная, актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

8 (восем) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны (метадамі комплекснага аналізу, тэхнікай інфармацыйных тэхналогій), уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна вырашаць складаныя праблемы ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, сістэматычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

7 (сем) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

вольнае валоданне тыпавымі рашэннямі ў рамках вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, удзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

6 (шэсць) балаў, залічана:

дастаткова поўныя і сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне неабходнай навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абагульненні і абгрунтаваныя высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыпавыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, перыядычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

5 (пяць) балаў, залічана:

дастатковыя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыповыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установа вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, фрагментарны ўдзел у групавых абмеркаваннях, дастатковы ўзровень культуры выканання заданняў.

4 (чатыры) балы, залічана:

дастатковы аб'ём ведаў у межах адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установа вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, лагічны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы без істотных памылак;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні стандартных (тыповых) задач;

уменне пад кіраўніцтвам выкладчыка вырашаць стандартныя (тыповыя) задачы;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім ацэнку;

праца пад кіраўніцтвам выкладчыка на практычных, лабараторных занятках, дапушчальны ўзровень культуры выканання заданняў.

3 (тры) балы, незалічана:

недастаткова поўны аб'ём ведаў у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веданне часткі асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установа вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, выклад адказу на пытанні з істотнымі, лагічнымі памылкамі;

слабое валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, некампетэнтнасць пры вырашэнні стандартных (тыповых) задач;

няўменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

2 (два) балы, незалічана:

фрагментарныя веды ў рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веды асобных літаратурных крыніц, рэкамендаваных вучэбнай праграмай установа вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

няўменне выкарыстоўваць навуковую тэрміналогію вучэбнай дысцыпліны, наяўнасць у адказе грубых, лагічных памылак;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

1 (адзін) бал, незалічана:

адсутнасць ведаў (і кампетэнцый) у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі, адмова ад адказу, адсутнасць на атэстацыі без уважлівай прычыны.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

па вывучаемай дысцыпліне

з іншымі дысцыплінамі спецыяльнасці

Назва дысцыпліны, вывучэнне якой звязана з дысцыплінай рабочай праграмы	Кафедра, якая забяспечвае вывучэнне гэтай дысцыпліны	Прапановы кафедры аб зменах у змесце рабочай праграмы	Прынятае рашэнне кафедры, якая распрацавала рабочую праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
Асновы псіхалогіі і педагогікі	Кафедра псіхалагічнага забеспячэння прафесійнай дзейнасці	Пры вывучэнні тэмы «Развіццё маўлення на ўроку літаратуры» абапірацца на паняцці, атрыманыя на занятках па «Асновах псіхалогіі і педагогікі»	пратакол № 8 ад 21.03.2023
Педагогіка	Кафедра педагогікі	Выкарыстоўваць міжпрадметныя сувязі з «Педагогікай»	пратакол № 8 ад 21.03.2023
Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін	Кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Пры вывучэнні дысцыпліны абапірацца на веды, атрыманыя падчас вывучэння тэм дысцыпліны «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін»	пратакол № 8 ад 21.03.2023